

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Науково-навчальний центр прикладної інформатики

ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

27–28 жовтня 2017 р.
м. Київ

Київ
Інститут інноваційної освіти
2017

УДК 001(063):378.4 (Укр)
ББК 72я43
П78

До збірника увійшли матеріали наукових робіт (тези доповідей, статті), надані згідно з вимогами, що були заявлені на конференцію.

*Роботи друкуються в авторській редакції, мовою оригіналу.
Автори беруть на себе всю відповідальність за зміст поданих матеріалів.
Претензії до організаторів не приймаються.
При передруку матеріалів посилання обов'язкове.*

Відповідає п. 12 Порядку присудження наукових ступенів Затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.

П78 **Проблеми і перспективи розвитку науки в Україні та світі : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 27–28 жовтня 2017 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. — Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2017. — 152 с.**

Матеріали конференції рекомендуються освітянам, науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, докторантам, студентам вищих навчальних закладів тощо.

Відповідальний редактор: *І.В. Козак*
Коректор: *П.А. Нємкова*

Матеріали видано в авторській редакції.

УДК 001(063):378.4 (Укр)

© Усі права авторів застережені, 2017
© Інститут інноваційної освіти, 2017
© Друк ФОП Москвін А.А., 2017

Підписано до друку 30.10.2017. Формат 60х84/16.

Віддруковано з готового оригінал-макету.

Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Literaturnaya. Ум. друк. арк. 8,83.

Зам. № 3010-1. Тираж 100 прим. Ціна договірна. Виходить змішаними мовами: укр., англ.

Виготівник. ФОП Москвін А.А. Поліграфічний центр «Сору Art».

69095, Запоріжжя, пр. Леніна, 109. Тел.: +38-067-259-11-89.

Інститут інноваційної освіти: e-mail: novaosvita@gmail.com; сайт: www.novaosvita.com

Видання здійснене за експертної підтримки

Науково-навчального центру прикладної інформатики НАН України

03680, Київ-187, просп. Академіка Глушкова, 40.

складання списку К.Д. Ушинський рекомендував користуватись Відомою книгою Дістервега "Wegweiser für deutschen Lehrer" а для книг, що вийшли пізніше, його ж педагогічними звітами.

Радив К.Д. Ушинський звернутися вітчизняним педагогам і до германських педагогічних журналів, яких чимало. Не завадило б також доручити перекласти декілька капітальних та найпопулярніших педагогічних творів вважав К.Д. Ушинський.

Однак не можна сказати, що К.Д. Ушинський визначався сліпою повагою до іноземного. К.Д. Ушинський категорично виступав проти механічного запозичення педагогічних систем інших народів. Неодноразово наголошував він, що ніякої загальної для всіх народів системи виховання немає і бути не може, бо кожний народ має свою особливу мету та ґрунт виховання, а відповідно, і свою особливу направленість виховання.

Література

1. Гриценко М.С. Костянтин Дмитрович Ушинський: життя і діяльність в портретах, ілюстраціях і документах. — К.: Вища школа, 1974. — 124 с.
2. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори: в 2-х томах. / Костянтин Дмитрович Ушинський. — К.: Рад. школа, 1983. Педагогічні ідеї К.Д. Ушинського. — К.: Вища школа, 1974. — 338 с.
3. Струминский В.Я. Ведикий русский педагог К.Д.Ушинский. — М., 1961.

УДК 378.011.3-057.87:78.09

З.І. МІЩЕНКО, Т.А. ПАВЛОВСЬКА-ЄЖОВА,

викладачі Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МУЗИКАНТА-ВИКОНАВЦЯ ДО КОНЦЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті розглянуто теоретичну концепцію підготовки студентів до успішного концертного виступу на публіці, охарактеризовані ключові моменти підготовки до виходу на сцену, а саме: психологічна готовність, "надійність музиканта-виконавця в концертній діяльності", артистизм, сценічне перевтілення та ін. Обґрунтовано природу сценічного хвилювання, проаналізовано оптимальні шляхи подолання всіляких психолого-педагогічних труднощів в процесі формування професійної майстерності музиканта-виконавця.

Ключові слова: сценічне хвилювання, музикант-виконавець, музично- виконавська діяльність, психологічна установка.

Актуальність дослідження. Проблема підготовки музиканта-виконавця до концертної діяльності є одним з найактуальнішим та життєво важливим питанням в аспекті підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, оскільки їхня професійна діяльність безпосередньо пов'язана з виступами перед слухацькою аудиторією. У професійній підготовці майбутніх педагогів-музикантів важливе

місце займає виконавська діяльність (інструментальна, вокальна, диригентська). Концертна діяльність в цьому процесі являється підсумковим етапом, який показує готовність конкретної програми і загальний виконавський рівень в професійній підготовці музиканта-виконавця. Вона мобілізує багато якостей виконавця, вимагаючи від нього великої фізичної, інтелектуальної й емоційної віддачі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема особистісної адекватної поведінки на сцені порушено безпосередньою виконавською практикою. У сфері музикантів-професіоналів дане питання розглядається з кінця 17-го століття, проте й зараз залишається актуальним та вирішальним. Психолого-педагогічні аспекти підготовки студентів до концертних виступів висвітлюються в працях музикантів-педагогів: Д. Благой, Л. Бочкарьова, Ю. Баренбойма Г. Васадзе, І. Дубровина, О. Денисової, Л. Коган, Ю. Цагареллі та ін. Особливо серйозна зацікавленість цією темою виникла в галузі музичної психології. Теоретичні концепції дослідження стану сценічного хвилювання розробляли Л. Бочкарьов, А. Готсдинер, В. Петрушин, Г. Ципін, І. Тарр, Х. Мюллер та ін. Про сценічне самопочуття та методи роботи над собою для його оптимізації писав видатний актор, режисер та педагог К. Станіславський. На його думку, головні «ліки» від згубних наслідків естрадного хвилювання полягають у «захопленості музичними образами, в безперестанному відкритті всього прекрасного, що міститься у творі, в любові до кожної його деталі, в пристрасі, з якою прагнеш виявити все це в реальному звучанні, в усвідомленні величі музики, значущості особистості її творця, у прагненні наблизитися до нього в міру скромних сил своїх, у схилянні перед цією величчю, цією значущістю...» [1, с. 64]. Л. Баренбойм, причину провалу виконавської пам'яті та інших помилок, які супроводжують естрадне хвилювання, бачить в «загостренні свідомого контролю над автоматично налагодженими процесами» [2, с. 334].

Досліджують психологічну установку на музично-виконавську діяльність вчені Г. Васадзе, І. Дубровіна, О. Денисова, А. Прихожан розглядають її як щось «несвідоме, психічне, яке лежить в основі творчої активності» [2]. За І. Дубравіною, несвідома установка — це «готовність, схильність суб'єкта діяти в очікуваних умовах певної ситуації» [4, с. 89].

Метою статті є побудова теоретичної концепції підготовки студентів до концертного виступу.

Для того, щоб зрозуміти особливості підготовки студентів до концертних виступів варто розглянути природу самого явища сценічного хвилювання. За визначенням Ю.Литвиненко сценічне хвилювання — це природна реакція на сам факт виступу музиканта-виконавця перед слухацькою аудиторією (екзаменаційною або конкурсною комісією, публікою тощо).

Афективний психічний стан, що виникає від одного лише передчуття складності появи перед слухачами, різко посилюється з наближенням цієї відповідальної ситуації. Слід урахувати, що в той же час сценічне хвилювання може мати — в різних співвідношеннях та пропорціях — як негативні, так і позитивні моменти [6, с. 5].

Передконцертний стан — це психічний стан, який характеризується синдромом напруження та страху, що виникає внаслідок передчуття суб'єктом негативних наслідків своєї діяльності під час концертного виступу та посилюється по мірі наближення до цієї ситуації. Передконцертний стан настає в момент прийняття рішення брати участь у концерті та оголошення дати виступу, і триває до моменту виходу на сцену. Джерелом напруження є внутрішній конфлікт, який пов'язаний з мотиваційною сферою [3].

Підготовка до концерту розпочинається з "передконцертного періоду", який може розпочатися з появи афіші до виходу на сцену.

В передконцертний період важливим є збереження нервово-психічної енергії для майбутнього виступу. Тому на перший план виходять такі завдання, як: вирішення внутрішнього конфлікту, постановка адекватних завдань, організація систематичних занять, тобто направлення уваги та мислення студентів на вирішення художніх, технічних завдань та відволікання від думок про концерт взагалі, від можливих невдач або приголомшливого успіху.

Для подолання "передконцертного" хвилювання, необхідно розвивати слухачське сприйняття власного виконання, яке досягається наступними методами і прийомами:

- виконання в навушниках (Г.Г. Нейгауз);
- аудіо, -відеозапис;
- виконання в уявних умовах (перед журі) та ін.

Допомагає подоланню так званого "естрадного хвилювання" й сценічне перевтілення. Яке передбачає створення у виконавця такого "стану, в якому й протікає справжній творчий процес" (Ю. Цагареллі) що обумовлює регуляцію власних емоцій артиста в опорі на музичний образ. На думку автора, "сценічне виправдання образу можна визначити як правильну для втілення задуму композитора і переконливе для самого музиканта-виконавця мотивування сценічної поведінки" [8, с. 157].

Важливу роль в концертній діяльності відіграє мотивація, яка виступає не лише джерелом активності, але й професійною якістю виконавця, що впливає на формування стану психічної готовності до концерту. Л. Бочкарев виділяє наступні групи позитивних мотивів:

- "мотиви, пов'язані з відношенням музиканта до виконуваних творів, самоактуалізацією;
- мотиви, пов'язані з відношенням виконавця до публіки;
- мотиви, пов'язані з відношенням до виконавської діяльності (мотиви професійного самовдосконалення та ін.)" [1, с. 220].

Однією з умов успішності професійної діяльності являється "надійність музиканта-виконавця в концертній діяльності" (термін Ю. Цагареллі). Цагареллі в структуру надійності в концертному виступі включає наступні компоненти: саморегуляція, завадостійкість, психоемоційна стійкість, стабільність, стійкість уваги, мотиваційність, підготовленість. Важливо, що педагогічна дія відбувається ззовні, опосередковано, через саморегуляцію. Розглядаючи структуру саморегуляції автор виділяє: самооцінку, самоконтроль, самокорекцію й

самонастройку [8, с. 201]. Від адекватності самооцінки залежить об'єктивність самоконтролю й самокорекції.

Самоконтроль розглядається як “здатність слухати себе” і включає три складових: контроль, еталон, прямий і зворотний зв'язок. Контролююча складова є процесом виконавської інтерпретації твору у вигляді послідовності рухових дій.

Еталонна складова включає три рівні:

- на рівні діяльності - симультанний музичний образ (цілісне, закінчене за формою виконавство);

- на рівні дії - сукцесивний музичний образ (виконання фрагментів);

- на рівні операції — антиципуюча уява слухомоторного характеру (окремі звуки акорди) [8, с. 205].

Самокорекція — узагальнюючий, підсумковий етап в саморегуляції музиканта-виконавця. Потрібний для того, щоб до початку виконання скорегувати звичний виконавський процес. Самонастройка — це психологічна готовність до концертного виконання, зосередженість на майбутній діяльності, витіснення усіх побічних подразників, “входження в образ”. Можна подумки почати грати, визначити темп, характер, необов'язково “програвати” початок твору. Важливо у момент виходу на естраду опанувати себе.

Самонастройку в концертному виступі Ю. Цагареллі визначає “як процес саморегуляції психічних станів, емоцій і почуттів, пов'язаних з концертним виконанням. Підсумком процесу самонастройки являється психоемоційна готовність до концертного виступу” [8, с. 209].

Надійність в концертному виступі залежить й від стійкості мислення. Під впливом стресових чинників посилюється абстрактно-логічний або емоційно-образний компоненти мислення. Якщо починає домінувати мислення абстрактно-логічне - з'являється повільність, збільшується період ухвалення рішень, без дії. Таке положення посилює стрес, призводить до гальмування, музикант перестає контролювати себе. Як наслідок — «самокопання», самопокарання, самобичування та ін. Емоційно-образне — рішення стають емоційнішими, поспішнішими, необдуманішими. Як наслідок — посилення екстравертованих рис людини: у інструменталістів з'являється “циганщина”, легковагість виконання; у диригентів - неадекватна агресія до членів колективу та ін.

Для музиканта вагоме значення має стабільність у виконанні, вона може бути ситуативною (у конкретному виступі) й індивідуально-типологічною (типовою для цього виконавця), репетиційною і концертною.

Музиканти з сильною нервовою системою стійкіші до стрес-факторів, надають перевагу при вирішенні проблеми не точному відтворенню досягнутого раніше результату, а оперативно знаходити правильне рішення. Для успішної професійної діяльності, як підкреслюють багато авторів, велику роль відіграє оптимальна лабільність нервової системи. Розуміння перелічених вище причин допоможе музиканту-виконавцю зрозуміти природу помилок і підібрати ефективні методи й прийоми для подальшого їх усунення.

Для формування процесів саморегуляції при підготовці до концертної діяльності Ю. Цагареллі пропонує підвищувати адекватність самооцінки, а саме:

- формування правильних еталонів;
- прояв поваги і доброзичливості до студента;
- виділяти позитивні моменти у виконанні;
- пониження рівня його особистої тривожності;
- турбота про стан здоров'я та ін.

Для формування самонастройкі В. Петрушин рекомендує метод аутогенного тренування, як засіб боротьби з естрадним хвилюванням. А. Алексеев пропонує психорегулююче тренування. Ці методи підвищують надійність у концертному виступі студентів зі зниженою емоційною стійкістю що мають певну навіюваність. Самонавіюваність з'являється на тлі м'язової релаксації, досягнення якої має свої складнощі. Г. Габдреева пропонує спростити процес релаксації, використовуючи природні стани людини (близькі релаксаційним) — моменти переходу до сну і пробудження, коли знижується тонус кори мозку.

Готовність до концертного виступу, Ю. Цагареллі розглядає через використання наступних методів:

- *метод формування загальної особистісної готовності* (включає підготовчий етап, формуюче позитивне відношення до діяльності; етап перших виступів; етап “стержневих ліній розвитку”; етап психотерапії й психопрофілактики негативних станів студентів);

- *метод “імаготерапії” (“імітаційні ігри”)* - ролеві, ділові ігри. Студенту пропонують виконати твір в ролі відомого музиканта з великою надійністю в концертному виступі, старанно наслідуючи його. Причому процес зміни краще починати в незнайомій аудиторії епізодично, поступово переходячи в звичні умови;

- *метод формування ситуативної готовності до концертного виступу* (спрямований на те, щоб не фіксувати увагу на проблемі хвилювання (не хвилюйся); зниження педагогічних вимог; перемикання уваги із стрес-фактору на інший об'єкт).

Г. Коган пропонує хвилюватися не за себе, а “за композитора”. Г. Нейгауз вважає, що головне, змусити слухача полюбити музику так, як її любить виконавець. Д. Благой радить нескінченно любити виконуваний твір, а не думати про фальш. Процес підготовки до концертного виступу музиканта-виконавця вимагає певного проміжку часу. У літературі розглядається безліч точок зору на дану проблему, як педагогів-практиків, так і музикантів-виконавців. У даній статті розглянуті тільки деякі з них.

Резюмуючи вище викладене, можна зробити висновок. Для побудови теоретичної концепції підготовки студентів до успішного концертного виступу на публіці важливо врахувати безліч чинників, серед яких більшість музикантів-практиків відмічають: психологічну готовність до публічного виступу, “надійність музиканта-виконавця в концертній діяльності”, артистизм, сценічне перевтілення та ін. Особливістю підготовки музиканта-виконавця до концертної діяльності являється знання специфіки цих аспектів, вибір оптимальних шляхів подолання всіляких психолого-педагогічних труднощів в процесі формування професійної майстерності концертуючого музиканта-виконавця.

Література

1. Бочкарев Л.Л. Психологія музичної діяльності. — М., 2008.
2. Баренбойм Л. А. Музыкальная педагогика и исполнительство / Лев Аронович Баренбойм. — Л. : Музыка, 1974. — 334 с.
3. Буцяк В. Психолого-педагогічні особливості початкового етапу фортепіанної підготовки учнів музичних шкіл / В. Буцяк // Нова педагогічна думка. — 2016. — № 4. — С. 59—62.
4. Дубровина И. В. Психология: учебник для учрежд. среднего педагогического образования / И. В. Дубровина, Е. Е. Данилова, А. М. Прихожан. — 3-ье изд. — М. : Академия, 2004. — 464 с. [5, с. 89].
5. Кремешна Т.І. Музичне мислення як фактор професійного становлення майбутніх учителів музики [Електронний ресурс] / Т. Кремешна // Проблеми підготовки сучасного вчителя. — 2012. — № 6 (2). — С. 140—144.
6. Литвиненко Ю.А. Педагогические аспекты подготовки учащегося музыканта к публичному выступлению: дис. ... канд. пед. наук // Ю.А.Литвиненко. — М., 2010. — 159 с. [с. 5].
7. Петрушин В.И. Музична психологія: Навчальний посібник для студентів і викладачів. — М., 2006.
8. Цагареллі Ю.А. Психологія музично-виконавської діяльності. Навчальний посібник. — Спб., 2008.

УДК 342.2

В.Р. ПЕХ,

студентка Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти,
Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ У 90-ТІ РОКИ ХХ СТ.

Анотація: У статті висвітлено систему загальної музичної освіти в Південній Кореї кінця ХХ ст.; з'ясовано, що корейці приділяють значну увагу вихованню дитини, через залучення підростаючого покоління до співу передають закони морально-етичних норм поведінки. Тому освітня програма музичного навчання та виховання базується на материнській виховній школі, а цілі і завдання «Державної корейської музичної освіти» спрямовані на виховання культурно-естетичного смаку особистості.

Ключові слова: Південна Корея, музична освіта, традиційне виховання, цілі музичної освіти.

Annotation: In this article highlights the system of general musical education of South Korea at the end of XX century; It was found that Koreans pay considerable attention to the upbringing of the child, bringing the younger generation to singing transmit laws of moral and ethical standards of conduct. Thus educational program of musical studying and upbringing is based on the maternity school, and the objectives and objectives of the «State Korean Musical Education» are aimed at upbringing the cultural and aesthetic taste of the individual.

Keywords: South Korea, musical education, traditional upbringing, objectives of musical education.

ЗМІСТ

Розділ 1 ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

І.В. Альохіна, МЕТОДИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСІВ І ПРИЙОМИ РОБОТИ З НИМИ НА ЗАНЯТТЯХ З ЛІТЕРАТУРИ	3
В.І. Білоус, ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ ЗА МЕТОДОМ АКТИВІЗАЦІЇ МОЖЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ТА КОЛЕКТИВУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ(АНГЛІЙСЬКОЇ) ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ.....	6
Т.В. Гризодуб ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ КОЛЕДЖУ	8
С.В. Єфремов, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПО SKYPE	11
Ю.М. Корнейко, К.Д. УШИНСЬКИЙ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ	13
З.І. Міщенко, Т.А. Павловська-Єжова, ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МУЗИКАНТА-ВИКОНАВЦЯ ДО КОНЦЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	16
В.Р. Пех, ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ У 90-ТІ РОКИ ХХ СТ.	21
Г.В. Шапка, ЗАСОБИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ ФІЗИКИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ	25

Розділ 2 КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

М.М. Волосюк, ХАТНЯ ІКОНА ЯК ЗНАК ДУХОВНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	29
Є.П. Гула, О.В. Мазніченко, А.М. Осадча, ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У БІБЛІОТЕКАХ І МУЗЕЯХ ЄС НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	31